

KRONIKA
PAPIESKIEGO WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO W WARSZAWIE
SEKCJA ŚW. JANA CHRZCICIELA
ZA ROK AKADEMICKI 2012/2013

I. WYDARZENIA

W roku akademickim 2012/2013 Sekcja św. Jana Chrzciciela Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie realizuje zadania dydaktyczne i badawcze przewidziane w Statutach Uczelni. Na Wydziale studiują alumni Seminariów Duchownych, osoby świeckie i zakonne. Owocem pracy naukowej Wydziału są napisane na Wydziale w Warszawie i na uczelniach należących do Wydziału prace magisterskie, licencjackie i doktorskie.

Na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie Sekcji Św. Jana Chrzciciela odbywają się akademickie studia teologiczne i nieakademickie studia przy PWTW. Teologiczne studia akademickie odbywają się w trzech cyklach. Cykl I obejmuje studia stacjonarne (CIAS) i studia niestacjonarne (CIBnS).

Teologiczne studia stacjonarne w cyklu I A podejmują alumni Seminariów Duchownych przygotowujący się do święceń kapłańskich – Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego św. Jana Chrzciciela w Warszawie, Archidiecezjalne Seminarium Misyjne „Redemptoris Mater” w Warszawie, Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie, Wyższe Seminarium Duchowne w Łowiczu, Wyższe Seminarium Duchowne w Siedlcach, Wyższe Seminarium Duchowne Najświętszego Serca Pana Jezusa w Drohiczynie.

Cykl I B stanowiący niestacjonarne studia teologiczne przeznaczony jest dla osób świeckich i obejmuje Studium Teologii w Warszawie, Studium Teologii we Włocławku, Studium Teologii we Włocławku o/Konin, Instytut Teologiczny w Siedlcach, Studium Teologii w Białymstoku, Studium Teologii w Białymstoku oddział w Wilnie. W ramach niestacjonarnych jednolitych studiów magisterskich, na kierunku teologia istnieją dwie specjalności – ogólna, duchowości oraz katechetyczna, która daje kwalifikacje do nauczania religii we wszystkich typach szkół. PWTW – Sekcja św. Jana Chrzciciela w roku akademickim 2012/2013 rozpoczął również studia magisterskie niestacjonarne na kierunku teologia ze specjalności: teologia ogólna i katechetyka w cyklu kwartalnym, połączonym z kształceniem na odległość, tzw. e-learning (KnO). Studia te są przeznaczone dla osób świeckich, członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego. W zaproponowanym systemie studenci biorą udział w trzech sesjach wykładowych w ciągu roku trwających od poniedziałku do piątku. Część treści programowych udostępniana jest studentom za pośrednictwem Internetu.

Cykl II i III stanowią specjalistyczne niestacjonarne Studia Teologii. Cykl II jest licencjackim specjalistycznym studium teologii, można go podjąć po uzyskaniu stopnia zawodo-

wego magistra, trwa dwa lata i kończy się napisaniem pracy oraz egzaminem specjalizacyjnym - licencjatem kanonicznym. Cykl III jest doktoranckim specjalistycznym studium teologii, trwa jeden rok i można go podjąć po uzyskaniu licencjatu kanonicznego. Kończy się napisaniem pracy doktorskiej, złożeniem egzaminów doktorskich z języka nowożytnego i przedmiotu pomocniczego do teologii oraz egzaminu specjalistycznego, a także publiczną obroną pracy doktorskiej. Poszczególne Sekcje Papieskiego Wydziału Teologicznego mają prawo nadawania stopnia zawodowego magistra teologii, natomiast wyższe stopnie naukowe nadawane są wspólnie przez obie Sekcje stanowiące Wydział. Dlatego Studia licencjackie i doktoranckie prowadzone są wspólnie przez Sekcję św. Jana Chrzyciela i Sekcję św. Andrzeja Boboli w ramach trzech specjalności: teologia dogmatyczna, teologia pastoralna, teologia duchowości. Zajęcia odbywają się w wyznaczone czwartki w roku akademickim. Rocznie przewiduje się dwadzieścia jeden spotkań. Czternaście spotkań w roku akademickim to wykłady z teologii ogólnej według trzech grup tematycznych: teologia systematyczna, teologia pastoralna i źródła teologii. Siedem spotkań w roku to wykłady i seminaria w trzech grupach specjalizacyjnych: dogmatyczna, pastoralna i duchowości. Zajęcia z teologii duchowości odbywają się w środy.

We wszystkich Szkołach związanych z PWTW Sekcji św. Jana Chrzyciela w roku akademickim 2012/2013 studiowało 379 osób na studiach stacjonarnych i 389 osoby na studiach niestacjonarnych. Z tej liczby 51 studentów studiów stacjonarnych i 90 studentów studiów niestacjonarnych uzyskało magisterium. Na studiach licencjackich i doktoranckich studiowało 53 osoby, spośród których licencjat kanoniczny uzyskało 21 osób. W roku akademickim 2012/2013 na PWTW obroniono cztery prace doktorskie i odbyło się jedno kolokwium habilitacyjne.

Przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie działa również Instytut Szkolenia Organistów (ISO). Tok studiów w Instytucie został tak ukształtowany, aby absolwenci byli przygotowani nie tylko do gry liturgicznej i koncertowej, ale także do nauki śpiewu oraz prowadzenia zespołów wokalnych. Aktualnie w toku studiów w Instytucie są prowadzone następujące zajęcia: wykłady z liturgiki, historii muzyki kościelnej, organoznawstwa, form muzycznych, prawodawstwa muzyki kościelnej, zasad muzyki, zasad śpiewu gregoriańskiego, harmonii, harmonii modalnej, metodyki prowadzenia zespołów wokalnych. Lekcje indywidualne obejmują: grę na fortepianie, grę na organach, emisję głosu, harmonizację pieśni kościelnych, improwizację organową. Oprócz wykładów i zajęć indywidualnych studenci uczestniczą również we wspólnych ćwiczeniach ze śpiewu liturgicznego, kształcenia słuchu, solfeżu gregoriańskiego, cheironomii, harmonii, harmonizacji pieśni modalnych, dyrygentury chóralnej, metodyki, pieśni kościelnych, kontrapunktu. Ponadto dwukrotnie w czasie nauki każdy student występuje publicznie podczas audycji, akompaniując do śpiewu wspólnego oraz wykonując program na organach, zaś przed egzaminem dyplomowym jest zobowiązany do praktyki organistowskiej. Duże zróżnicowanie umiejętności kandydatów zgłaszających się do Instytutu (niektórzy wcześniej zdobywali wiedzę i umiejętności muzyczne w różnych szkołach lub ogniskach muzycznych) pozwalają na zróżnicowany program pracy w ramach zajęć indywidualnych. W związku z tym dyplomanci uzyskują dyplom I (najwyższe kwalifikacje zawodowe z magisterium), II lub III stopnia. Po uzyskaniu absolutorium (zaliczenie wszystkich przedmiotów toku studiów) student przystępuje do egzaminu dyplomowego. Jego pierwsza część tzw. „zamknięta” (wyłącznie przed Komisją Egzaminacyjną) obejmuje grę liturgiczną, zaś II część „otwarta” jest recitalem organowym.

PWTW – Sekcja św. Jana Chrzyciela jest odpowiedzialny także za formację Księży Archidiecezji Warszawskiej. W ramach tej formacji Księża od drugiego do piątego roku kapłaństwa włącznie uczestniczą w spotkaniach 4 razy w roku w piątki i soboty. W piątek zajęcia prowadzi Ojciec Duchowny. W sobotę natomiast przewidziane są 2 części: pierwszą stanowią wykłady i ćwiczenia z katechetyki, drugą – w zależności od roku, zajęcia z jednej

z następujących dziedzin: spowiednictwa, kierownictwa duchowego, homiletyki, liturgiki, teologii pastoralnej. Księża, którzy studiują na wyższych uczelniach teologicznych, lub też posiadają stopień licencjata albo doktora nauk kościelnych uczestniczą w spotkaniach jedynie w piątek. Księża od szóstego do dziesiątego roku kapłaństwa włącznie również uczestniczą w formacji organizowanej przez Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie – Sekcja św. Jana Chrzciciela. Na zakończenie każdego z lat formacji uczestnicy otrzymują dyplom Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Po piątym roku kapłaństwa przewidziane jest skrutinium podsumowujące formację.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie – Sekcja św. Jana Chrzciciela prowadzi również Studium proboszczowskie. Celem Studium jest przygotowanie księży do podjęcia i pełnienia urzędu proboszcza. Ukończenie studium stanowi warunek konieczny do otrzymania w przyszłości urzędu proboszcza. Studium przeznaczone jest dla księży powyżej 14 roku kapłaństwa, którzy nie pełnią urzędu proboszcza. Udział w nim nie jest obowiązkowy. W ramach studium przewidziane są zajęcia z podstawowych dziedzin przydatnych w samodzielnym prowadzeniu parafii (zarządzanie osoba prawną, problematyka kanoniczna, pastoralna, katechetyczna, liturgiczna). Studium kończy się egzaminem proboszczowskim, po którym księża uzyskują dyplom Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie.

Na Papieskim Wydziale Teologicznym – Sekcja św. Jana Chrzciciela w ramach Studium Liturgiczno-Biblijnego, odbywają się również kursy biblijne i liturgiczne: Lektorskie, Animatorów liturgicznych, Muzyki liturgicznej, Kurs Liturgiczny w zakresie fotografowania i filmowania w czasie uroczystości religijnych.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie – Sekcja św. Jana Chrzciciela proponuje ponadto studia z duchowości. Mają one dwie formy: studiów podyplomowych i Studium Otwartego. Warunkiem przyjęcia na studia podyplomowe jest uzyskanie magisterium z teologii lub jakiegokolwiek innej dziedziny. Natomiast studia w ramach Studium Otwartego przeznaczone dla osób dorosłych, niezależnie od wieku i wykształcenia. Zajęcia odbywają się w środy po południu.

W minionym roku akademickim, na szczególną uwagę zasługuje zorganizowane w kwietniu 2013 roku, wspólne dla całego PWTW, sympozjum naukowe na temat miejsca wiary w przestrzeni publicznej, pt. „Wiara i kultura – razem czy osobno?”, w którym uczestniczyło ponad 400 osób w tym większość seminarzystów Wyższych Seminariów Duchownych afiliowanych do Sekcji św. Jana Chrzciciela.

Kadrę naukową Sekcji w roku 2012/2013 stanowiło 11 samodzielnych pracowników naukowych, wspomaganych przez 12 profesorów i doktorów habilitowanych znajdujących na PWTW drugie miejsce pracy. Oprócz samodzielnych pracowników naukowych wykłady na PWTW prowadzi 31 adiunktów i asystentów. Na strukturę Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie składa się działalność 4 Instytutów i 15 samodzielnych katedr naukowych. Instytut Filozofii Chrześcijańskiej ma 3 katedry: Filozofii Systematycznej, Historii Filozofii, Antropologii Filozoficznej i Etyki. W skład zasobów naukowych Instytutu Teologii Systematycznej wchodzi 5 katedr: Starego i Nowego Testamentu, Teologii Fundamentalnej i Religiologii, Teologii Dogmatycznej, Teologii Moralnej, Teologii Duchowości. Instytut Teologii Praktycznej posiada również 5 katedr, a mianowicie: Teologii Pastoralnej, Liturgiki, Homiletyki i Kultury Muzycznej Kościoła, Katolickiej Nauki Społecznej, Katechetyki i Pedagogiki, Prawa Kanonicznego. W ramach Instytutu Historii Kościoła i Patrologii działają 2 katedry: Historii Kościoła, Patrologii.

Pracownicy Sekcji podejmują także prace badawcze w zakresie reprezentowanych przez siebie dziedzin wiedzy. Ich wyniki publikowano w książkach i na łamach czasopism teologicznych polskich i zagranicznych, pośród których ważne miejsce zajmuje rocznik naukowy

PWTW Sekcji Św. Jana Chrzciciela – *Warszawskie Studia Teologiczne*. W bieżącym roku akademickim ukazały się dwa numery tego periodyku. Jeden z nich (WST XXV/1/2012) poświęcony jest wierze, eschatologii, Ojcostwu Boga, oraz formacji zespołów liturgicznych. Drugi periodyk (WST XXV/2/2012) w części I pochyla się nad zagadnieniami kanoniczno-liturgicznymi, takimi jak np.: *Upoważnienia do spowiedzi w/g Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983r.*, *Integracyjna funkcja Logosu w liturgii*. Kolejne części periodyku poświęcone są teologii duchowości (*Medytacja według św. Alfonsa de Liguoriego*, „*Drabina do nieba*” jako ikona dynamiki życia duchowego) oraz kultury: *Bogactwo upodmiotowione jako podstawowy wymiar bogactwa narodów*, *Dramaturgia Karola Wojtyły – Jana Pawła II*.

Opracowała: dr Marzanna DUBIŃSKA

II. STOPNIE I TYTUŁY NAUKOWE

HABILITACJE

17. GROCHOWSKI Grzegorz dr, *Dydaktyka cywilizacji miłości. Chrześcijańska edukacja społeczna w szkolnym nauczaniu religii*, Warszawa 2013, ss. 683

Recenzenci: Ks. prof. UKSW dr. hab. Piotr Tomasik, UKSW

Ks. prof. dr hab. Jan Szpet, UAM

Ks. dr hab. Radosław Chałupiak, prof. UO

Ks. dr hab. Andrzej Kiciński, KUL

Kolokwium habilitacyjne: 7 maja 2013

DOKTORATY

51. KALINOUSKI Aliaksandr, *Prymat Piotrowy i jego znaczenie dla ekumenizmu w twórczości Włodzimierza Sołowjowa*, ss. 346

Promotor: bp. prof. dr hab. Tadeusz Pikus, PWTW

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Stanisław Warzeszak, PWTW

ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser, UO

Nadanie stopnia: 14 grudnia 2011 r.

Praca przedstawia główne problemy związane z prymatem Piotra, prymatem Biskupa Rzymu, a następnie perspektywę ekumenizmu Kościoła Wschodniego i Zachodniego. Czyni to w ujęciu rosyjskiego myśliciela Włodzimira Sołowjowa. W pierwszym rozdziale (s. 25-58) omawia życie i twórczość rosyjskiego filozofa i teologa, jego światopogląd i relacje katolicyzmu oraz osobisty stosunek do Lwa Tołstoja i Fiodora Dostojewskiego. W drugim rozdziale (s. 59-91) przedstawia analizę teologiczną ustanowienia prymatu Piotra, by w kolejnym rozdziale (s. 92-168) zająć się kwestią sukcesji Prymatu w ujęciu W. Sołowjowa. Dokonuje tu szczegółowej analizy historycznej sukcesji biskupa Rzymu,

podkreślając uniwersalność władzy Piotrowej w rozumieniu historycznym, teologicznym i eklezjalnym. Szczególne miejsce zajmuje kontekst historyczny nauczania papieża Leona Wielkiego, zwołania soboru efeskiego i chalcedońskiego. Odrębny rozdział (s. 169-204) został poświęcony nadużyciom władzy Piotrowej, zwłaszcza w okresie tzw. papiżmu. Wyjątkowo interesujący dla czytelnika jest rozdział V (s. 205-249), w którym autor przedstawia poglądy W. Sołowjowa na temat historycznego i wszechświatowego powołania Rosji. W nawiązaniu do idei prymatu Piotra i szczególnej roli rosyjskiego Kościoła prawosławnego praca przedstawia w ostatnim rozdziale (s. 250-307) wizję jedności Kościoła, jaką wypracował rosyjski myśliciel. Ponadto na pracę składają się *Bibliografia* (334-345) i *Wykaz skrótów* (s. 345). Autor zamieścił w języku rosyjskim i polskim stronę tytułową (s. 1-2), *Spis treści* (s. 3-4; s. 5-6), *Wprowadzenie* (s. 8-16; s. 17-24) i *Zakończenie* (s. 309-321; s. 322-333).

Praca stanowi niezwykle ważny punkt wyjścia do dyskusji na temat prymatu Piotra z prawosławiem. Obserwując z bliska przemiany w łonie prawosławia i ciągły opór na konieczne zmiany w zakresie rozumienia Kościoła, odnosi się wrażenie, że prawosławie rosyjskie, chcąc zachować *status quo* na swoich historycznie prawosławnych terenach, woli raczej zrezygnować z perspektywy ewangelizacyjnej i ekumenicznej niż otworzyć się na współpracę w tym zakresie z innymi Kościołami. Rozprawa stanowi bardzo ważny wkład w realizację oczekiwań zmiany rozumienia aktualnej pozycji prawosławia rosyjskiego, tak z punktu widzenia historycznego, socjologicznego jak i eklezjalnego.

52. GRANATOWSKI Jacek Tomasz, mgr lic., *Wpływ Ojca Tomasza Rostworowskiego na rozwój duszpasterstw akademickich w Polsce w latach 1945-1963*, ss. 200

Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina, PWTW

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Marek Sokołowski SJ, PWTW

ks. dr hab. Adam Przybecki, UAM

Nadanie stopnia: 13 grudnia 2012 r.

Celem pracy doktorskiej, było, zgodnie z jej tytułem, określenie wpływu o. Tomasza na rozwój duszpasterstw akademickich w Polsce w latach 1945-1963. Należało zatem ukazać rolę jezuitów w rozwoju duszpasterstw akademickich po wojnie, tryb odtwarzania przez niego struktur duszpasterskich, a w konsekwencji odpowiedzieć na pytanie, na czym polegało budowanie świadomości dojrzałych i świadomych katolików w Polsce. Przyjęte w pracy ramy czasowe, czyli lata 1945-1963, to okres, w którym o. Tomasz posługiwał duszpastersko w środowisku akademickim.

Podstawę materiałową przedstawionych w pracy analiz stanowią różnorodne źródła archiwalne. W pierwszej kolejności zostały zbadane archiwa kościelne, w tym przede wszystkim archiwum jezuitów – czyli Archiwum Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej, Archiwum Łódzkiego Domu Zakonnego oo. Jezuitów oraz Archiwum Archidiecezji Łódzkiej. Dokumenty dotyczące zarówno samego o. Tomasza Rostworowskiego, jak i duszpasterstw akademickich, w których posługiwał, zajmują kilkadziesiąt tomów – nie do końca uporządkowanych. Ponadto przebadano archiwum rodziny Rostworowskich, archiwum IPN i archiwum Uniwersytetu Łódzkiego. Gruntownej analizie poddana została cała spuścizna pisarska po o. Tomaszu Rostworowskim w postaci listów pamiętników, homilii, opracowań czy wspomnień.

W pierwszym rozdziale historyczno-biograficznym prześledziłem działalność o. Tomasza Rostworowskiego na tle ważnych wydarzeń epoki. Ukazane zostały wydarzenia z czasu młodości o. Tomasza, jego zaangażowania i posługi, jak np. harcerstwo,

życie zakonne czy bycie kapelanem Powstania Warszawskiego, w perspektywie przygotowania do podjęcia najważniejszej posługi, jaką było prowadzenie duszpasterstwa akademickiego w Łodzi, a później na KUL. Aresztowanie i uwięzienie o. Tomasza w 1950 r. upewniło go co do słuszności podjętej misji.

W drugim rozdziale przedstawiono źródła i inspiracje, z których o. Tomasz korzystał w tworzeniu duszpasterstwa akademickiego. Jedną z ważniejszych inspiracji stanowiła duchowość jezuicka. W pracy starałem się ukazać, jak funkcjonowanie według charyzmatu św. Ignacego z Loyoli, wpłynęło na postępowanie o. Tomasza. Z kolei fakt poznania przez o. Tomasza wcześniejszych form działalności duszpasterstwa akademickiego miał wpływ na owocniejszą pracę. Prześledzono ponadto zwyczaje i tradycje wyniesione z domu, a także jego osobiste talenty i cechy charakteru.

W trzecim rozdziale zatytułowanym *Metody i struktura łódzkiego DA*, przedstawiłem struktury duszpasterstwa akademickiego poprzez nakreślenie koncepcji ośrodka, jak i poszczególnych stowarzyszeń funkcjonujących w jego ramach. Starałem się je odtworzyć, by zobaczyć, jaki typ duszpasterstwa akademickiego formował o. Tomasz Rostworowski. Dzięki temu możliwe było określenie celu jego pracy w stowarzyszeniu, na co zwracał szczególną uwagę, jak rozkładał siły w pracy duszpasterskiej. Poprzez odtworzenie struktur możliwe było pokazanie rozmachu prowadzonego przez niego duszpasterstwa, jak i realnego oddziaływania na tego typu ośrodki w Polsce, jak i wpływ na poszczególne osoby, które potem kontynuowały jego pracę.

Czwarty rozdział to próba podsumowania pracy duszpasterskiej o. Tomasza Rostworowskiego zarówno w akademickiej Łodzi, jak i w ogólnopolskich strukturach duszpasterstwa akademickiego. Starałem się ukazać spuściznę, jaka pozostała po tym wielkim duszpasterzu akademickim i jaka pozostaje o nim pamięć. Warto nadmienić, że najbliżsi wychowankowie o. Tomasza – Romuald Kukułowicz i Jan Mędrzak – byli doradcami prymasów i NSZZ „Solidarność” w odradzającej się i demokratycznej Polsce.

Dziś z perspektywy prawie 40-tu lat od śmierci o. Tomasza Rostworowskim należy uczynić wszystko, aby pamięć o nim przetrwała i była inspiracją dla nowych pokoleń. Naoczni świadkowie tego pięknego i heroicznego życia powoli odchodzą do Domu Ojca. Mam nadzieję, iż praca doktorska będzie najlepszym przykładem zachowywania pamięci o tym Wielkim Jezuitcie i Człowieku.

53. BORODIUK Edward Józef, mgr lic., *Misje Bazylikańskie na Podlasiu w latach 1777-1793*, ss. 255

Promotor: Ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina, PWTW

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, UKSW

ks. dr hab. Jan Miazek, PWTW

Nadanie stopnia: 13 grudnia 2012 r.

Zastosowana w pracy metoda polega na analizowaniu materiałów źródłowych w celu wydobycia danych dotyczących genezy, historycznego rozwoju, natury misji, stosowanych przez nie środków oddziaływania oraz perspektyw ich rozwoju. Analizie towarzyszy synteza wniosków w celu ukazania możliwie pełnego obrazu fenomenu misji w jego dynamicznym aspekcie. Z tego powodu okazało się konieczne omówienie genezy i historycznego rozwoju misji, opisanie podstawowych ich typów i modeli, wniknięcie w ich naturę, wyłowienie konstytuujących jej elementów, podjęcie próby jakiegoś ich zdefiniowania, opisanie etapów działalności misyj-

nej, wreszcie udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące ich przyszłości. Problemy te stanowią treść poszczególnych rozdziałów pracy.

Unia religijna Kościoła wschodniego w Rzeczypospolitej ze Stolicą Apostolską, zawarta w 1596 r. w Brześciu Litewskim, spowodowała gruntowne przeobrażenie zakonu reguły św. Bazylego. Mnisi unicy podjęli działalność duszpasterską, oświatowo-wychowawczą i kulturalną. W dotychczasowej literaturze naukowej brakuje jednak opracowań o ich pracy misyjnej. O wyborze tematu rozprawy zdecydowały trwale i znaczne siady, jakie zakon bazylianów unitów pozostawił w kulturze zachodniej i wschodniej przy jednoczesnym braku właściwej i syntetycznej oceny dorobku duszpasterstwa misyjnego zakonu w literaturze o unickim Kościele wschodnim w granicach dawnej Rzeczypospolitej w XVII i XVIII w. Celem rozprawy jest przedstawienie wkładu bazylianów w ożywienie życia religijnego ówczesnej Polski oraz procesu przenikania się kultur polsko-łacińskiej i ruskiej. Wkład w kulturę polską dokonywał się wielostopniowo. Najważniejsze procesy zachodziły dzięki działalności misyjnej, oświatowej, wychowawczej zarówno w ramach zgromadzeń bazyliańskich, jak i w pracy publicznej poprzez działalność wydawniczą, gromadzenie księgozbiorów, a także twórczość naukową i literacką zakonników. W zakonie bazylianów książka pełniła funkcję nośnika treści religijnych i świeckich do wewnątrz i na zewnątrz zgromadzenia. Blisko 2/3 całej produkcji wydawniczej bazylianów to druki w językach polskim i łacińskim. W ówczesnej Europie tradycje kultury łacińskiej były bardzo kulturowane, dlatego silne było więc oddziaływanie kultury polskiej, pomostu między kulturami wschodnią i zachodnią, na wschodnich kresach Rzeczypospolitej. Polska kultura miała szczególny wpływ na duchowy dorobek wschodnich ziem Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Zakon bazylianów działał z różnymi przerwami w wiekach XVII i XVIII. Temat rozprawy został zakreślony ścisłymi ramami chronologicznymi, obejmującymi lata 1777-1793, ponieważ w tych latach trwały misje na Podlasiu. Rozprawa traktuje o zakonie unickich bazylianów, ale nie pomija również milczeniem działalności żeńskiego zgromadzenia zakonu bazylianów. W trakcie gromadzenia źródeł i literatury napotymano na znaczne trudności. Źródła archiwalne odnoszące się do tematu są bardzo rozproszone w różnych zbiorach. Za materiał źródłowy posłużyły bibliografie, katalogi, spisy literatury, zbiory dokumentów dotyczących historii Kościoła wschodniego i unii, bazylianów i ich placówek kulturalnych i oświatowych oraz oficyn drukarskich. Nie zachowały się inwentarze ksiąg klasztornych bazylianów. Po kasacie klasztorów (od 1787 r.) w dawnej prowincji polskiej dokumenty powędrowały do Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie, gdzie w 1948 roku spłonęły wraz z całym księgozbiorem. Wiele cennych informacji dostarczyły drukowane zbiory dokumentów Kościoła wschodniego, unii, bazylianów zostały wydane w większości w Rosji carskiej. Dostarczyły one wiele cennego materiału do rozprawy.

W literaturze przedmiotu odnoszącej się do zagadnień dotyczących Kościołów wschodnich, unii brzeskiej oraz ogólnych dziejów zakonu bazylianów, należało dokonać pewnego umownego podziału na opracowania, które powstały w XIX w. i pierwszej połowie wieku XX, wydane po zniesieniu unii w zaborze rosyjskim w 1839 r. oraz te, które powstały po drugiej wojnie światowej. Pierwsze charakteryzują się bardzo emocjonalnym stosunkiem autorów do poruszanego tematu. Polacy, negatywnie nastawieni do zaboru rosyjskiego, bezsporną winą za gnębienie i całkowity upadek unii obarczali rząd carski. Autorzy rosyjscy deprecjonowali lub pomijali milczeniem zasługi Polaków i bazylianów w kształtowaniu kultury polskiej i zachodniej na dawnych wschodnich ziemiach Rzeczypospolitej. Polscy historycy ubiegłego wieku tej miary co: J. Bartoszewicz, W. Chotkowski, W. Kalinka, E. Likowski, S. Załęski, przedstawiali dzieje unii i zakonu bazylianów głównie na podstawie dostępnych im źródeł krajowych. W opracowaniach o dziejach bazylianów zwraca uwagę na staranność, z jaką autorzy traktowali geografie placówek zakonnych oraz działalność duszpasterską zgromadzenia. Z najnowszych polskich opracowań o unii i bazylianach należy wymienić prace L. Bień-

kowskiego i J. Kłoczowskiego. Autorzy ci, po dokładnej penetracji Archiwum Watykańskiego i Archiwum Nuncjatury Warszawskiej, opracowali zagadnienie dotyczące rozmieszczenia zakonów męskich w Polsce od XVI do XVIII wieku. Oprócz bardzo zwięzłego przedstawienia organizacji Kościoła wschodniego w Polsce opracowanie to zawiera przejrzyste mapy. Podkreślić należy dążenie do bezstronności, rzeczowości i wierności dokumentom w przedstawieniu dziejów Kościoła wschodniego i zakonu bazylianów.

54. GURTAT Dorota, mgr lic., *Alegoryczno-symboliczna interpretacja biblijnego motywu trądu w starożytnej i średniowiecznej tradycji chrześcijańskiej*, ss. 221

Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Bardski, PWTW

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Roman Bogacz, UP JP II,
ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, PWTW

Nadanie stopnia: 6 czerwca 2013 r.

Trąd jest jedną z najstarszych, przewlekłych zakaźnych chorób skóry. Walka z trądem jest jedną z najpiękniejszych i najtrudniejszych kart misyjnej i charytatywnej pracy Kościoła. Zaproponowany przeze mnie temat jest próbą spojrzenia na biblijny motyw trądu w starożytnej i średniowiecznej tradycji chrześcijańskiej. Celem niniejszej dysertacji jest przeanalizowanie, w jaki sposób starożytna i średniowieczna tradycja podjęły alegoryczno-symboliczną interpretację pojęcia trądu. Praca składa się z trzech rozdziałów. Rozdział pierwszy pt. *Interpretacja symboliczno-alegoryczna w kontekście hermeneutyki biblijnej* miał charakter analitycznej prezentacji i krytycznej refleksji nad stanem badań współczesnej hermeneutyki biblijnej. Jego celem było pogłębienie refleksji nad zjawiskiem sensu ponaddosłownego w egzegezie biblijnej.

Celem rozdziału drugiego pt. *Trąd w Biblii* było omówienie znaczenia tego pojęcia w Piśmie Świętym. Jego interpretacji w Starym i Nowym Testamencie. W rozdziale tym przedstawiono kulturowo-antropologiczną pozycję osób trędowatych w społeczeństwie biblijnego Izraela. Rozdział trzeci pt. *Interpretacja motywu trądu u poszczególnych autorów starożytnych i średniowiecznych*, stanowił krytyczne opracowanie starożytnych i średniowiecznych tekstów zawierających alegoryczno-symboliczną interpretację biblijnego pojęcia trądu. W przytoczonych w tej części pracy utworach odnajdziemy takie pojęcia jak: kara, znak sprawiedliwości, próba wiary, grzech czy sprzeniewiezenie się Prawu Bożemu, będące określeniami alegorycznych obrazów trądu. Prezentacja wielu różnorodnych interpretacji biblijnej lepry, m.in. jako: zagadki i tajemnicy; cieni, blizn i ran na duszy; brudnych myśli i nieczystych pragnień np. u Orygenesa (+254), pychy i zatwardziałości serca u Bernarda z Clairvau (+1153), szczęśliwości czy błogosławieństwa w opinii Ambrożego (+397), dokonana w czasach starożytnych i średniowiecznych na stałe wpisała się w dziedzictwo kulturowe naszych czasów. W opinii Tertuliana (+ 220), Orygenesa (+ 254) czy Tomasza z Akwinu (+ 1274 trąd był niczym różnokolorowe plamy, będące symbolem grzechów o różnym stopniu natężenia i ciężkości. U Rabana Maura (+856) i Hildegardy z Bingen (+1179) lepra jawiła się jako zgnięta, skażona, pokryta guzami ludzka natura zawierająca szkodliwe płyny, które w opinii Orygenesa były śmiertelnością substancją wypływającą z człowieka. Mieszaniną dobra i zła, która zdaniem Aleksandryczyka, Bedy Czcigodnego (+ 735) i Akwinaty była tożsama z herezją, która „pokrywa” guzami „falszu” zdrowe członki ludzkiego ciała. Trąd zdaniem Grzegorza Wielkiego (+ 604) spowodowany był działaniem szatana⁵⁸⁵, powstawał z „palących wrzodów” i „pyłów piekła”. Dla Hildegardy z Bingen był karą za grzechy: łakomstwa,

pijaństwa, gniewu i rozpusty, czy wreszcie jak w utworach Cypriana (+ 258) trąd stał się symbolem odrzucenia nakazów Prawa. Jak zatem widzimy ponad dosłowna interpretacja biblijnego motywu trądu, dokonana przez starożytnych i średniowiecznych pisarzy, nie miała na celu tylko i wyłącznie wyjaśnienia biblijnego motywu owej choroby. Ukazała to pojęcie w szerszym kontekście literalnym, symbolicznym i kulturowym. Wypracowała wiele śmiałych i oryginalnych symbolicznych obrazów.

55. LORENZ Jan Józef, ks., *Rola kerygmatu w formacji chrześcijańskiej w listach pasterskich Konferencji Episkopatu Polski w latach 1970-2010*, ss. 191

Promotor: Ks. prof. dr hab. Bogusław Nadolski, PWTW

Recenzenci: Ks. prof. dr hab. Czesław Krakowiak, jak uczelnia

Ks. prof. PWTW dr hab. Jan Miazek, PWTW

Nadanie stopnia: 26 września 2013 r.

Inspiracją do podjęcia tego tematu rozprawy doktorskiej były słowa Jana Pawła II wypowiedziane w 1985 roku na Synodzie Biskupów Europy. Papież powiedział wówczas, że należy powrócić w duszpasterstwie do *prmissimo modello apostolico*, tzn. pierwotnego modelu chrześcijańskiego. *Prmissimo* czyli pochodzącego od samego Jezusa i Apostołów. W oparciu o te słowa zastanawiałem się, jak głoszenie jest realizowane w Polsce, w jaki sposób się odbywa.

W posoborowym duszpasterstwie Kościoła w Polsce, najbardziej ciągłym i stałym sposobem formacji chrześcijańskiej były listy pasterskie KEP. (Tu podkreślam słowo „pasterskie”, ponieważ spośród wszystkich listów wydawanych przez biskupów, moja praca skoncentrowała się jedynie na listach pasterskich w okresie posoborowym.) Celem pracy było zbadanie, jak te listy odzwierciedlają kerygmat Kościoła pierwotnego, czy faktycznie to, co mówił Jan Paweł II jest realizowane w duszpasterstwie w Polsce i na tak szeroką skalę, bo żaden ruch, żadna formacja ani stowarzyszenia katolickie nie sięgają bowiem nadal do tak szerokiego grona jak listy Episkopatu Polski, które, jak wiemy, są odczytywane z ambony w czasie Mszy św. Zatem wszyscy uczestnicy Mszy św. w polskich parafiach słyszą orędzie, które biskupi, co jakiś czas, kierują do tych, wobec których pełnią posługę duszpasterską.

Pierwszym etapem pracy było zbadanie, czym jest pierwotny kerygmat, a dokładniej: jak wyglądało głoszenie apostołów. W trakcie pracy zaskoczeniem z jednej strony, a z drugiej – motorem do większego zaangażowania, było fakt, że polskojęzyczna literatura na ten temat praktycznie nie istnieje. Właśnie to mnie zaintrygowało i zmobilizowało do analizy literatury włoskiej, angielskiej, niemieckiej czy nawet francuskiej. W tych językach zostało napisane o wiele więcej na temat kerygmatu Kościoła pierwotnego niż w Polsce, gdzie poza ks. Blachnickim, który mocno kładł akcent na kerygmat, oraz ks. Finke i współcześnie bpem Kiernikowskim, nikt nie poruszał tego tematu.

Pierwszy rozdział pracy prezentuje analizę kerygmatu: czym jest, jakiego słownictwa dzisiaj używamy, zarówno mówiąc o kerygmacie w języku polskim, jak i w innych najpopularniejszych językach (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim). Następnie rozprawa traktuje o głoszeniu - jak ono ma wyglądać. Później odnosi się do Nowego Testamentu: jak to głoszenie wówczas się odbywało, jakie wyrażenia są przede wszystkim użyte w tekście oryginalnym NT i następnie przedstawiona jest analiza, dlaczego właśnie poszczególne terminy w różnych sytuacjach zostały użyte. Kolejnym krokiem

był opis wydarzeń i miejsc, w których Biblia przedstawia głoszenie kerygmatu na podstawie wybranych, najbardziej charakterystycznych momentów, rozpoczynając od Jezusa, poprzez Ewangelistów, uczniów, aż po "klasyczny" kerygmat, u św. Pawła: w 1 rozdziale Pierwszego Listu do Koryntian, w Dziejach Apostolskich - mowa Pawła na Areopagu (Dz 17) oraz w Liście do Kolosan (1, 12-23). Te opisy przepowiadania pokazują gorliwość św. Pawła i jego duszpasterski "sukces". Przedstawione zostało, jak on to robił, że jego kerygmat padał na "żyzny" grunt i że poruszał sumienia ludzi, którzy "szli" za tym słowem i prawdziwie nawracali się.

Drugi rozdział pracy ukazuje, czym są listy pasterskie, na czym polega proces ich powstawania, ile ich było w badanym okresie 1970-2010, a także zawiera analizę tematów, tytułów, okoliczności napisania listów. Następnie opisane są drogi realizacji głoszenia kerygmatu, wskazania, jak powinno wyglądać duszpasterstwo po Soborze Watykańskim II w świetle wytycznych dotyczących głoszenia słowa począwszy od *Dei verbum*, a skończywszy na 12 Synodzie Biskupów na temat Słowa Bożego (2009 r.). Dalej następuje krótka prezentacja niektórych dokumentów jak np., "Kapłan – głosiciel słowa, szafarz sakramentów i przewodnik wspólnoty w drodze do trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa" (2000 r.) i innych.

W ostatnim, czwartym rozdziale zostało dokonane podsumowanie - obraz dróg realizacji głoszenia w polskim duszpasterstwie, przedstawiając także konkretne przykłady z listów pasterskich, jak również w szerszym ujęciu duszpasterstwa. W tej części pracy ujęte zostało także to wszystko, co działo się w ruchach i stowarzyszeniach kościelnych w latach 1970-2010, w szczególności w ruchu Światło-Życie oraz formacji Drogi Neokatechumenalnej, które w sposób szczególny kładą nacisk na głoszenie kerygmatu.

Praca nad listami pasterskimi KEP pokazuje, jak wyglądało duszpasterstwo badanego okresu, w jaki sposób głoszony był kerygmat i realizowana była kerygmatyka w trudnych i burzliwych latach przemian (bliżej scharakteryzowanych w trzecim rozdziale), których znaczenie dla Polski i Kościoła nakreśliłem, na podstawie źródeł historycznych.

III. PRACE DYPLOMOWE PWTW

LICENCJATY KANONICZNE

570. MADEJ Wojciech Józef ks., *Działalność wychowawcza Środowiskowej Świetlicy Terapeutycznej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Chatka Puchatka”*, Promotor: ks. dr Janusz Mastalski, Pedagogika
571. WASILEWSKA-GŁOWACKA Emilia, *Powszechne powołanie do świętości jako droga życia moralnego chrześcijanina w nauczaniu Jana Pawła II*, Promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Warzeszak, Teologia moralna
572. GUZMAN ARDILA Pedro José ks., *Duchowość monastyczna według o. Piotra Rostworowskiego na podstawie konferencji wygłoszonych do mnichów kamedulskich w Kolumbii w latach 1986-1994*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości
573. DOMAŃSKA Barbara Irena, *Rozwój religijności dzieci w wieku szkolnym wychowywanych przez matkę samotną*, Promotor: dr Jadwiga Ślęzak, teologia duchowości

574. LONTY Daniel, *Życie liturgiczno-sakramentalne w uchwałach Pierwszego Synodu Diecezji Drohiczyńskiej w 1997 r.*, Promotor: ks. prof. KUL dr hab. Tadeusz Syczewski, Liturgia
575. KALISTY Joanna, *Moralna ocena astrologii w świetle wybranej literatury teologicznej*, Promotor: ks. dr Stanisław Józwiak, Teologia moralna
576. STOLARSKA Bożena Anna, *Duchowe i moralne aspekty eutanazji a nauka Kościoła*, Promotor: o. dr Mieczysław Łacek OSPPE, Teologia duchowości
577. ŚLEPOWROŃSKI Jan ks., *Biblijne podstawy pedagogizacji rodziny w świetle „Listów Pasterskich” Episkopatu Polski w latach 1945-1980*, Promotor: ks. prof. dr hab. Roman Krawczyk, Teologia biblijno-pastoralna
578. CIĘŻKOWSKI Rafał Józef o. OP, *Bóstwo Ducha Świętego u Bazylego Wielkiego*, Promotor: prof. dr hab. Henryk Pietras, Patrologia
579. FIUK Stanisław ks., *Życie Maryi w wymiarze cnót a życie chrześcijańskie na podstawie „Gwiazdy Zarannej” Francesco Ariasa*, Promotor: ks. dr Janusz Strojny, Teologia dogmatyczna
580. KALINOWSKA Olga Maria, *Małżeństwo sakramentalne jako znak jedności Chrystusa z Kościołem w świetle Adhortacji apostolskiej Familiaris consortio*, Promotor: o. prof. dr hab. Jacek Salij OP, Teologia dogmatyczna
581. KODYM Piotr ks., *Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich. Studium analityczno-krytyczne*, Promotor: ks. dr Arkadiusz Szczepanik, Teologia fundamentalna
582. PRZYBYLSKI Łukasz Roman ks., *Nadzieja zmartwychwstania i życia wiecznego w tekstach odnowionego Obrzędu liturgii Pogrzebu osób dorosłych*, Promotor: ks. dr Józef Górzyński, Liturgia
583. ŁUKSZA Mateusz OP., *Poznany z Poznającym, Teologia słowa według świętego Tomasza z Akwinu w „Summa contra gentiles”*, Promotor: o. dr Michał Paluch OP, Teologia dogmatyczna
584. DRYJA Iwona Katarzyna, *Wychowanie do wolności w katechezie w klasach V-VIII szkoły podstawowej na podstawie warszawsko-kieleckiego programu nauczania (układ II)*, Promotor: ks. dr Stanisław Łabendowicz, Katechetyka
585. FALKOWSKI Marcin Przemysław ks., *Duszpasterstwo osób żyjących w związkach niesakramentalnych w Polsce po 1989 roku w świetle nauczania Kościoła katolickiego*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina, Teologia pastoralna
586. GAJ Tomasz OP, *Nauka o pokorze Mistrzów Pustyni. Studium Pism Starców spod Gazy*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Stańko, Patrologia
587. KURASZKIEWICZ Jolanta Anna, *Personalistyczna wizja Kościoła w polskiej teologii posoborowej*, Promotor: ks. prof. Czesław Bartnik, Historia dogmatów

588. MOSTOWSKA Monika, *Teologiczno-moralne aspekty badań klinicznych i eksperymentów medycznych na osobie ludzkiej*, Promotor: ks. SJ Artur Filipowicz, Teologia moralna
589. ORLICKI Michał Paweł, ks., *Obrzęd obmycia nóg w Odnowionej Liturgii Wielkiego Czwartku*, Promotor: ks. dr Józef Górzyński, Liturgika
590. WÓYCICKA Alina, *Postawy żeńskiej młodzieży licealnej wobec nauki Kościoła o nierozzerwalności związku małżeńskiego*, Promotor: ks. dr SJ Artur Filipowicz, Teologia moralna
591. TUREMKA Artur, *Miłość wymagająca jako podstawowa metoda dydaktyczno-wychowawcza systemu prewencyjnego ks. J. Bosko*, Promotor: dr Sabina Zalewska, Dydaktyka

MAGISTERIA

Wyższe Metropolitalne Seminarium Duchowne w Warszawie

1043. ALVARADO BUSTILLO Tommy Josue, *Wybrane aspekty teologiczne formacji kapłańskiej na podstawie adhortacji apostolskiej „Pastores dabo vobis”*, Promotor: ks. dr Janusz Strojny, Teologia pastoralna
1044. BIAŁECKI Mariusz, *Aktualizacja przesłania kerygmatycznego czytań biblijnych XV niedzieli zwykłej roku A w polskim kaznodziejstwie w latach 1995-2005*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina, Teologia pastoralna
1045. CHYRA Paweł Antoni, *Zarys etyki małżeńskiej Ksawerego Knotza OFM^{Cap} w kontekście współczesnego kryzysu małżeństwa*, Promotor: ks. dr Wojciech Bartkowicz, Teologia moralna
1046. DAWIDOWICZ Rafał Dariusz, *Reforma liturgii błogosławionego papieża Jana XXIII*, Promotor: ks. prof. dr hab. Jan Miazek, Liturgika
1047. DEMCZYSAK Grzegorz Rafał, *Kategoria „KENOZY” w polskojęzycznych pismach Hansa Ursa von Balthasara*, Promotor: ks. dr Krzysztof Szwarz, Teologia dogmatyczna
1048. GAŚSIOROWSKI Michał Wojciech, *Eklezjologiczna obrona godności życia człowieka w okresie prenatalnym jako motyw wiarygodności chrześcijaństwa. Studium analityczno-krytyczne na podstawie nauczania Kościoła katolickiego i świadectwa życia świętej Joanny Beretty Molla*, Promotor: ks. dr Arkadiusz Szczepanik, Teologia fundamentalna
1049. GRABOWSKI Jacek, *Commentarius in Cantica Cantocorum ex st tas st t Ambrosii Wilhelma z Saint-Thierry (Pnp 1,1-2,7). Wstęp, przekład, komentarz*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Bardski, Hermeneutyka biblijna
1050. GRZYWA Dariusz Marcin, *Kuszenie Jezusa na pustyni w ujęciu św. Augustyna*, Promotor: ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, Patrologia

1051. HEJNA Piotr Krzysztof, *Święto Katedry świętego Piotra Apostoła w liturgii rzymskiej*, Promotor: ks. prof. dr hab. Jan Miazek, Liturgika
1052. KUCHARCZYK Piotr, *Teologia Bożego Narodzenia w homiliach św. Piotra Chryzologa*, Promotor: ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz, Patrologia
1053. KANIECKI Rafał Łukasz, *Teologiczne implikacje tradycyjnej nauki o czyśćcu i współczesnych prób jej interpretacji w wybranych objawieniach prywatnych*, Promotor: ks. dr Krzysztof Szwarz, Teologia dogmatyczna
1054. LIS Tomasz, *Posłuszeństwo Jezusa Chrystusa w polskojęzycznych pismach Hansa Ursa von Balthasara*, Promotor: ks. dr Krzysztof Szwarz, Teologia dogmatyczna
1055. ŁUNIEWSKI Krzysztof, *Duchowość mężczyzny w świetle pism Johna Eldredge'a*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości
1056. MOJECKI Wojciech Maciej, *Opieka duchowa wobec osób w terminalnej fazie choroby i w Perinatologii*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości
1057. MICHALAK Aleksander Jan, *Duchowość i dzieje Kamedułów Pustelników Kongregacji Monte Corona na ziemiach polskich*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości
1058. MASICZ Karol, *Posługiwanie w Liturgii drogą do osobistego uświęcenia w świetle obrzędów błogosławieństw służby liturgicznej*, Promotor: ks. dr Józef Górzyński, Liturgika
1059. MRÓZ Kamil Franciszek, *Realizacja charyzmatu miłosierdzia w życiu i posłudze św. Kamila de Lellis jako znak wiarygodności chrześcijaństwa*, Promotor: ks. dr Arkadiusz Szczepanik, Teologia fundamentalna
1060. NOWOTCZYŃSKI Łukasz, *Niepełnosprawność jako wezwanie do przebaczenia i akceptacji. Studium teologicznomoralne*, Promotor: ks. dr Wojciech Bartkowicz, Teologia moralna
1061. PIOTROWSKI Marcin, *Eklezjotwórcza rola Ducha Świętego w świetle encykliki „Dominum et Vivificantem” oraz śródowych Katechez papieża Jana Pawła II*, Promotor: ks. dr Krzysztof Szwarz, Teologia dogmatyczna
1062. PLESKOT Radosław, *Kształtowanie się pojęcia „GNOSIS” jako wiedzy prowadzącej do zjednoczenia z Bogiem. Od początku aż do pisarzy wczesnochrześcijańskich*, Promotor: ks. dr hab. Tomasz Stępień, Historia filozofii
1063. SOBOCIŃSKI Paweł, *Preparowanie, eksponowanie i nowe formy pochówku zwłok ludzkich. Studium teologiczno-moralne*, Promotor: ks. dr Wojciech Bartkowicz, Teologia moralna
1064. SKIBA Damian Arkadiusz, *Głoszenie homilii wyświęconego szafarza w Odnowionej Liturgii Kościoła*, Promotor: ks. dr Józef Górzyński, Liturgika
1065. URBANEK Łukasz Andrzej, *Eklezjologiczna apologia człowieka zagrożonego przez sekty w Polsce*, Promotor: ks. dr Arkadiusz Szczepanik, Teologia fundamentalna

1066. URBANOWICZ Bartłomiej Szymon, *Geneza i ratyfikacja polskich umów konkordatowych XX wieku. Aspekt historyczno-prawny*, Promotor: ks. dr Jan Szubka, Prawo kanoniczne
1067. ORŁOWSKI Robert, *Rodzina Matki Pięknej Miłości, jej duchowość i przesłanie, jako forma współczesnego apostołatu pasyjnego Zgromadzenia Męki Jezusa Chrystusa*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości

Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Warszawsko-Praskiej

139. CZERSKI Krystian Mateusz, *Duchowość liturgiczna po Soborze Watykańskim II w świetle polskojęzycznej literatury teologicznej*, Promotor: ks. dr Marek Szymula, Teologia duchowości
140. DOMAŃSKI Jacek, *Juridyczne warunki ważności sakramentu pokuty w prawie kanonicznym. Studium teologiczno-prawne*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Warchałowski, Prawo kanoniczne
141. POŁOMSKI Piotr, *Służba wojskowa kleryków w latach 1959-1980 jako forma represji państwa wobec Kościoła w Polsce*, Promotor: ks. bp dr Marek Solarczyk, Historia Kościoła
142. PROTAS Piotr, *Przeszkody do zawarcia związku małżeńskiego w prawie kanonicznym oraz w prawie polskim*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Warchałowski, Prawo kanoniczne
143. SKOLASIŃSKI Marcin Kamil, *Apologetyka wiary, nadziei i miłości w nauczaniu papieża Benedykta XVI*, Promotor: ks. dr Grzegorz Chojnicki, Teologia fundamentalna
144. SAPIEJEWSKI Zbigniew Stanisław, *Funkcje motywy przybycia Greków w Dwunastym Rozdziale Ewangelii wg św. Jana*, Promotor: ks. dr hab. Bartosz Adamczewski, Nowy Testament

Wyższe Seminarium Duchowne w Łowiczu

130. ANTOSIK Sebastian, *Główne zagrożenia wiary w nauczaniu Benedykta XVI w oparciu o artykuły „Naszego Dziennika” i „Gazety Wyborczej” w latach 2005-2010*, Promotor: ks. dr Mirosław Jacek Skrobisz, Teologia fundamentalna
131. JAROTA Piotr, *Życie w raju w świetle Łk 23,39-43*, Promotor: ks. dr Adam Domański, Nowy Testament
132. PODKOWIŃSKI Mateusz, *Łk 1,1-4 jako prolog do dzieła historio-zbawczego*, Promotor: ks. dr Adam Domański, Nowy Testament
133. SZKUPIŃSKI Michał, *Przykazanie czwarte w świetle Łk 2,41-50*, Promotor: ks. dr Adam Domański, Nowy Testament

134. ŚWIERCZYŃSKI Jakub Daniel, *Radość ojca z powrotu syna w Łk 15,11-32 w świetle obrazu Rembrandta „Powrót syna marnotrawnego”*, Promotor: ks. dr Adam Domański, Nowy Testament

Wyższe Seminarium Duchowne w Siedlcach

415. CELEJ Michał, *Funkcja obrońcy węzła małżeńskiego w procesie kanonicznym*, Promotor: ks. dr hab. p. rof. KUL Krzysztof Burczak, Prawo kanoniczne
416. GNYSZKA Sławomir, *Duszpasterstwo w parafii Kołczew w okresie międzywojennym*, Promotor: ks. dr Jacek Wojda, Historia Kościoła
417. JUSZCZUK Witold, *Realizacja soborowego wezwania do ewangelizacji w Ruchu Światło-Życie na podstawie materiałów formacyjnych*, Promotor: ks. dr Tomasz Bieliński, Teologia pastoralna
418. POTAPCZUK Adam, *Zmiany religijne w rodzinie na podstawie badań młodzieży szkół średnich w parafii Jabłoń*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Teologia pastoralna
419. SOBCZUK Krzysztof Tadeusz, *Uwarunkowania komunikacji rodzinnej w kręgach Domowego Kościoła. Badania empiryczne małżonków*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Teologia pastoralna
420. STEFANIAK Artur, *Zjawisko homoseksualizmu jako problem moralny dla Kościoła w świetle nauczania posoborowego*, Promotor: ks. dr Piotr Pielak, Teologia moralna
421. ŚLEDŹ Arkadiusz, *Wspomagane samobójstwo a godność człowieka. Studium teologiczno-moralne*, Promotor: ks. dr Piotr Pielak, Teologia moralna
422. WĘGRZYNEK Krzysztof, *Obraz kapłana w nauczaniu Jana Pawła II na podstawie Listów do kapłanów na Wielki Czwartek*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Teologia pastoralna
423. ZASUWIK Piotr, *Mariawityzm: rozłam w Kościele Katolickim w Żeliszewie w latach 1906-1914*, Promotor: ks. dr Jacek Wojda, Historia Kościoła

Wyższe Seminarium Duchowne w Drohiczynie

130. MARCZAK Michał, *Niektóre aspekty moralne wybranych dalekowschodnich sztuk walki w ocenie literatury przedmiotu*, Promotor: ks. dr Łukasz Gołębiowski, Teologia moralna
131. NIEWĘGŁOWSKI Adam, *Rozumienie cierpienia w życiu i nauczaniu św. Josemarii Escrivy*, Promotor: ks. dr Sławomir Mazur, Teologia moralna
132. ŻANDARSKI Artur, *Ks. Stanisław Szulborski – duszpasterz ziemi mławskiej i uczestnik wojny 1920 r.*, Promotor: ks. dr Zenon Czumaj, Historia Kościoła

Studium Teologii w Warszawie CIBNS

978. GRABARZ Aleksandra, *Szczęście jako ostateczny cel życia człowieka w świetle sumy teologicznej św. Tomasza z Akwinu i wybranej współczesnej literatury teologicznej*, Promotor: ks. dr Robert Skrzypczak, Teologia dogmatyczna
979. ZALEWSKA Mariola, *Tajemnica czyśćca na podstawie objawień prywatnych św. Katarzyny z Genui*, Promotor: ks. dr Krzysztof Szwarec, Teologia dogmatyczna
980. DĘBEK Agnieszka, *Czystość przedmałżeńska jako warunek przygotowania do udanego małżeństwa w świetle nauczania Magisterium Kościoła*, Promotor: ks. prof. dr hab. Stanisław Warzeszak, Teologia moralna
981. RUDNIK Karol, *Rodzina szkołą miłości chrześcijańskiej w nauczaniu Jana Pawła II*, Promotor: ks. dr Marek Kotyński CSsR, Teologia duchowości
982. WIECZOREK-BUGAJSKA Halina Grażyna, *Znaczenie roku jubileuszowego 2000 w życiu Kościoła*, Promotor: ks. dr Andrzej Tulej, Katechetyka
983. LANGBEEN Margaret Mary, *Metody prezentacji i interpretacji tekstów Ewangelii na łamach czasopisma „Anioł Stróż” w latach 1911-1919, 2000-2008*, Promotor: ks. dr Waldemar Linke, Nowy Testament
984. BIESEK Beata Maria s., *Rady ewangeliczne w nauczaniu bł. Bolesławy Marii Lament*, Promotor: ks. dr Marek Kotyński CSsR, Teologia duchowości
985. BŁADOS Łukasz Michał, *2 Sm 7,1-17 Od idei przymierza do idei mesjańskiej*, Promotor: ks. dr Andrzej Tulej, Pismo Święte
986. CZYRYNDA Ryszard Zdzisław, *Zarys dziejów parafii pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny w Konstancinie w latach 1910-2010*, Promotor: ks. dr Henryk Małeczki, Historia Kościoła
987. GAŁADYK Urszula, *Cnota czystości w nauczaniu religii na przykładzie bł. Karoliny Kózkówny*, Promotor: dr Marzanna Dubińska, Katechetyka
988. KWIATKOWSKA-KORNATKO Justyna, *Być kobietą. Duchowość kobiety w świetle życia i nauczania Edyty Stein (świętej Teresy Benedykty od Krzyża)*, Promotor: ks. dr Marek Kotyński CSsR, Teologia duchowości
989. OSIŃSKA Małgorzata Wioleta, *Wezwanie „Ojcze” z Modlitwy Pańskiej jako wyraz komunii człowieka z Bogiem*, Promotor: ks. dr Andrzej Tulej, Pismo Święte
990. SOWIŃSKA Milena Anna s., *Wychowanie do czystości na przykładzie Matki Antoniny Mirskiej*, Promotor: dr Marzanna Dubińska, Katechetyka
991. WOJCIECHÓW Danuta Barbara s., *Teologalna cnota miłości źródłem powołania kobiety konsekrowanej w nauczaniu Kościoła*, Promotor: o. dr Marek Kotyński CSsR, Teologia duchowości

Instytut Teologiczny w Siedlcach

582. SAWCZUK Grzegorz Jerzy, *Szafarz Komunii św. w świetle prawodawstwa Kościoła katolickiego po Soborze Watykańskim II. Studium teologiczne*, Promotor: ks. dr Marcin Bider, Prawo kanoniczne
583. OSŁOWSKI Jakub Stanisław, *Praktyki okultystyczne ruchu New Age w literaturze polskojęzycznej*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Teologia pastoralna
584. DĘBSKI Hubert, *Formacja społeczna i religijna osób niepełnosprawnych intelektualnie w świetle badań własnych uczestników warsztatów terapii zajęciowej Caritas Diecezji Siedleckiej*, Promotor: ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Teologia pastoralna
585. MARKOWSKA Małgorzata, *Strona internetowa diecezji siedleckiej jako narzędzie wykorzystywane w ewangelizacji w świetle badań własnych*, Promotor: ks. prof. KUL dr hab. Andrzej Kiciński, Katechetyka specjalna
586. SZCZYGIELSKA Agata, *Gimnazjum Biskupie im. Świętej Rodziny w Siedlcach w latach 1923-1957 w świetle źródeł*, Promotor: ks. dr Sławomir Bylina, Historia Kościoła
587. ZABOROWSKI Paweł, *Sylwetka błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki na podstawie „Zapisków” i „Wywiadów” w latach 1980-1984*, Promotor: ks. dr Sławomir Bylina, Historia Kościoła

Studium Teologii we Włocławku

911. MURASZEWSKI Tomasz ks., *Niepromulgowany Drugi Synod Diecezji Włocławskiej z 1986 roku*, Promotor: ks. dr Janusz Borucki, Prawo kanoniczne
912. MARCINIAK Michał, *Moralny wymiar sportu i turystyki w świetle nauczania Jana Pawła II*, Promotor: ks. dr Artur Niemira, Teologia moralna
913. SAKOWSKA Emilia, *Przeszkoda małżeńska pokrewieństwa w Kodeksach Prawa Kanonicznego z 1917 i 1983 roku*, Promotor: ks. dr Janusz Borucki, Prawo kanoniczne
914. PAŁCZYŃSKA Anna, *Przesłanie i aktualność Ojców Kościoła zachodu w świetle nauczania Benedykta XVI*, Promotor: ks. dr hab. Tomasz Kaczmarek, Patrologia
915. TRAWIŃSKA Joanna Sylwia, *Przesłanie i aktualność Ojców Kościoła Wschodu w świetle nauczania Benedykta XVI*, Promotor: ks. dr hab. Tomasz Kaczmarek, Patrologia
916. SZYCHOWSKA Agnieszka, *Wychowanie do życia w rodzinie w świetle wybranych podręczników katechetycznych w Liceum*, Promotor: ks. dr hab. Kazimierz Skoczylas, Katechetyka

917. COLBECKA Marta, *Cierpienie chrześcijanina anamnezją cierpiącego Chrystusa w nauczaniu Jana Pawła II*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki, Teologia liturgii
918. NOWAKOWSKI Tomasz, *Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Izbicy Kujawskiej do końca XX wieku*, Promotor: ks. dr hab. Witold Kujawski, Historia Kościoła
919. KARPIŃSKA Aleksandra, *Dekalog w twórczości filmowej Krzysztofa Kieślowskiego i nauczaniu Jana Pawła II*, Promotor: ks. prof. dr hab. Zdzisław Pawłowski, Teologia biblijna
920. WESOŁOWSKA Urszula Dorota, *Aspekt paschalny Liturgii Wielkiego Piątku na podstawie Mszału Rzymskiego Papieża Pawła VI*, Promotor: ks. dr Waldemar Karasiński, Teologia liturgii
921. GAJ Natalia Anna, *Wpływ wychowania w rodzinie z problemem alkoholowym na zdolność osoby do zawarcia małżeństwa sakramentalnego w świetle kanonu 1095 KPK*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
922. JAROŃSKA Dorota Barbara, *Narkomania i wpływ jej skutków na dobro małżonków i dobro potomstwa w świetle wybranych wyroków Roty Rzymskiej*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
923. BISKUPSKA Iwona, *Zaburzenia osobowości jako przyczyna niezdolności do zawarcia małżeństwa na podstawie akt spraw prowadzonych przez Sąd Biskupi we Włocławku w roku 1994*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
924. WOJCIECHOWSKA Kinga Bogumiła, *Wymiar prawny miłości małżeńskiej w nauce Prawa Kanonicznego*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
925. BARTŁOMIEJCZAK Rafał, *Kanoniczne skutki przeszkody występku w świetle prawa małżeńskiego Kościoła Katolickiego*, Promotor: ks. dr Kazimierz Graczyk, Prawo kanoniczne
926. ROMEK Piotr, *Z dziejów parafii Głuchów*, Promotor: ks. dr Henryk Witczak, Historia Kościoła
927. CZEKAŁA Michał Jan, *Z dziejów parafii pod wezwaniem świętego Andrzeja Apostoła w Gosławicach*, Promotor: ks. dr Henryk Witczak, Historia Kościoła
928. MICZYŃSKA Edyta, *Geniusz kobiety w świetle listu apostołskiego Jana Pawła II *Mulieris dignitatem**, Promotor: ks. dr Andrzej Pryba, Teologia rodziny
929. KUBASIK Andrzej, *Bóstwo Ducha Świętego w doświadczeniu Kościoła w świetle encykliki *Dominum et Vivificantem**, Promotor: ks. dr Dariusz Kaliński, Teologia dogmatyczna
930. NOWINOWSKI Łukasz Piotr, *Chrystocentryczny wymiar posłannictwa Aniołów w świetle dokumentów Urzędu Nauczycielskiego Kościoła*, Promotor: Ks. dr Dariusz Kaliński, Teologia dogmatyczna

931. BARSKA Agnieszka, *Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej na drodze do świętości człowieka w świetle posoborowej literatury teologiczno-moralnej*, Promotor: ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna
932. ŻERKOWSKI Dariusz, *Kaznodziejstwo Kościoła na wschodzie IV wieku na podstawie pism Bazylego Wielkiego, Grzegorza z Nazjazu i Jana Złotoustego*, Promotor: ks. dr Ignacy Pająk, Patrologia
933. GRABOWSKA Joanna Maria, *Powołanie kobiety w świetle listu apostołskiego „Mulieris dignitatem” Jana Pawła II*, Promotor: ks. dr hab. Kazimierz Skoczylas, Katechetyka
934. PORAŃSKA Karolina, *Katechizacja dzieci upośledzonych w świetle wybranych materiałów katechetycznych*, Promotor: ks. dr hab. Kazimierz Skoczylas, Katechetyka
935. CIEMSKI Dawid, *Troska o życie w świetle Programu Duszpasterskiego „Otoczmy Troską Życie” Komisji Episkopatu Polski Duszpasterstwa Ogólnego na rok 2008/2009*, Promotor: ks. dr Piotr Głowacki, Teologia duchowości
936. GUMOWSKA Maria, *Aktualizacja kerygmatu czytań biblijnych na Uroczystość Trójcy Przenajświętszej Roku „C” w kaznodziejstwie polskim w latach 1974-2010*, Promotor: ks. prof. dr hab. Tadeusz Lewandowski, Teologia Słowa Bożego
937. GIĘTKOWSKA Małgorzata Anna, *Dekalog w nauczaniu Jana Pawła II w Polsce*, Promotor: ks. dr Tadeusz Lewandowski, Teologia Słowa Bożego
938. OBLAMSKA Anna Dorota, *Teologiczna cnota nadziei w kontekście nauczania Jana Pawła II w świetle polskiej literatury przedmiotu*, Promotor: ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Hanc, Teologia dogmatyczna
939. ANT CZAK Elżbieta Dorota, *Wzajemne zobowiązania rodziców i dzieci w oparciu o polską literaturę przedmiotu*, Promotor: ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna
940. NAWROCKA-MAR SZAŁEK Magdalena Ewa, *Błąd determinujący wolę co do nierozdzielności małżeństwa przyczyną nieważności wyrażenia zgody małżeńskiej*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
941. PONIEDZIAŁEK Anna, *Niepoczytalność i jej wpływ na ważne wyrażenie zgody małżeńskiej*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
942. PRZESZŁO Agnieszka, *Chrześcijańska nauka o przeznaczeniu wobec zjawiska fatum w świetle doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, Promotor: ks. dr Dariusz Kaliński, Teologia dogmatyczna
943. TOMASZEWSKA Lilla, *Aktywność katechety i ucznia w kolejnych etapach edukacyjnych szkoły podstawowej w oparciu o wybrane programy nauczania katechezy*, Promotor: ks. dr Tomasz Lenczewski, Katechetyka

944. ZIÓLKOWSKI Janusz Waldemar, *Moralne zasady udziału katolików świeckich w życiu politycznym i społecznym w oparciu o współczesne nauczanie Kościoła*, Promotor: ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna
945. NOWAKOWSKA Emilia, *Miłość chrześcijańska zasadą życia w świetle encyklik Benedykta XVI „Deus caritas est” i „Caritas in veritate”*, Promotor: ks. dr Piotr Głowacki, Teologia duchowości
946. KLIMCZAK Małgorzata Marianna, *Obowiązki małżeńskie w świetle wybranych czasopism teologiczno-kanonicznych opublikowanych po 1983 roku*, Promotor: ks. dr Janusz Borucki, Prawo kanoniczne
947. DZIEKANOWSKA Dorota s., *Błogosławieństwo wody w posoborowych Księgach Liturgicznych*, Promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki, Liturgika
948. DUSZEŃSKI Dariusz, *Treści moralne Liturgii Mszy świętej święta Przemienienia Pańskiego*, Promotor: ks. dr hab. Jacek Szymański, Teologia moralna
949. PUCHALSKI Sebastian, *Człowiek poszukujący Boga jako szczęścia w świetle pism filozoficznych św. Augustyna*, Promotor: ks. dr hab. Tomasz Kaczmarek, Patrologia
950. KAZIMIERCZAK Michał, *Proces dojrzewania religijnego św. Augustyna w świetle Wyznań i Soliloquii*, Promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek, Patrologia
951. POCHANKE Marcin, *Chrześcijaństwo jako prawdziwa religia w ujęciu Josepha Ratzingera*, Promotor: ks. prof. UKSW dr hab. Leonard Fic, Teologia fundamentalna
952. KOS Jadwiga Kazimiera, *Rola modlitwy w życiu i w pismach św. Teresy z Lisieux*, Promotor: ks. dr Tomasz Michalski, Teologia duchowości
953. WALASZCZYK Kamil Czesław, *Św. Jan Maria Vianney wzorem życia i posłuszeństwa kapłańskiego w nauczaniu Ojca Świętego Benedykta XVI i Listu do kapłanów Ojca Świętego Jana Pawła II z roku 1986*, Promotor: ks. dr Tomasz Michalski, Teologia duchowości
954. LICZBIŃSKA Anna Maria, *Cudotwórcza moc Jezusa na podstawie perykopy o uzdrowieniu niewidomego w Betsaidzie. Analiza egzegetyczno-teologiczna Mk 8,22-26*, Promotor: ks. dr Marek Raszewski, Pismo Święte
955. CIESIELSKI Damian, *Kerygmatyczny charakter perykopy o nieurodzajnej fidze i doskonałej wierze. Studium egzegetyczno-teologiczne Mt 21,18-22*, Promotor: ks. dr Marek Raszewski, Pismo Święte
956. GOŁĘBIEWSKA Ewa, *Chrystus jako pasterz w świetle przypowieści o zagubionej owcy. Analiza egzegetyczno-teologiczna Mt 18,10-14*, Promotor: ks. dr Marek Raszewski, Pismo Święte
957. KRZYŻAK Beata Krystyna, *Apokaliptyczna wizja Baranka i odkupionych. Studium egzegetyczno-teologiczne Ap 14,1-5*, Promotor: ks. dr Marek Raszewski, Pismo Święte

958. RATAJCZAK Alina Maria, *Prawa małżonków i rodziny w prawodawstwie Jana Pawła II*, Promotor: ks. dr Krzysztof Graczyk, Prawo kanoniczne
959. TRITT Joanna, *Z dziejów parafii Kowalewo Opactwo do roku 2012*, Promotor: ks. dr Henryk Witczak, Historia Kościoła
960. FRĄCZAK Justyna Łucja, *Rola i współdziałanie katechezy ze szkolnym programem wychowawczym – dzieci w młodszym wieku szkolnym na podstawie programu wychowawczego Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Raszkowie*, Promotor: ks. dr Tomasz Lenczewski, Katechetyka
961. SZKUDLAREK Anna, *Zobowiązania rodziców wobec swoich dzieci w świetle polskiej posoborowej literatury teologiczno-moralnej*, Promotor: ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna
962. ŻABIAREK Aneta, *Działalność charytatywna Kościoła wobec ludzi ubogich w świetle encykliki Benedykta XVI „Deus Caritas est”*, ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna
963. STEFANOWSKA Anna, *Rola pracy w kształtowaniu człowieka w świetle encykliki Jana Pawła II „Laborem exercens”*, Promotor: ks. dr Jacek Bąk, Teologia moralna

Studium Teologii w Białymstoku

458. MALINOVSKA Grażyna, *Problem agresji w wychowaniu na podstawie pism „Wychowawca”*, Promotor: ks. prof. dr hab. Adam Skreczko, Pedagogika chrześcijańska
459. KALISZ Łukasz, *Monografia Studium Teologii w Białymstoku*, Promotor: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski, Teologia pastoralna
460. VOROBEJ Tereza, *Wyzwalający charakter cierpienia w świetle życia i pism s. Wandy Boniszewskiej (1907-2003)*, Promotor: ks. prof. dr hab. Józef Zabielski, Teologia moralna
461. NOREL Agnieszka Krystyna, *Socjoterapia jako metoda pracy z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych w świetlicach socjoterapeutycznych prowadzonych przez instytucje kościelne w Białymstoku*, Promotor: ks. dr hab. Mieczysław Olszewski, Teologia pastoralna
462. WALENDZIUK Jarosław, *Patrystyczne przesłanki chrześcijańskiego życia duchowego w Katechizmie Kościoła Katolickiego*, Promotor: ks. dr Zbigniew Snarski, Teologia duchowości
463. SZANCIŁO Urszula Anna, *Problematyka mariologiczna w świetle miesięcznika Archidiecezji Białostockiej w Służbie Miłosierdzia (2004-2010), Drogi Miłosierdzia (2010-2012)*, Promotor: ks. dr hab. Andrzej Proniewski, Teologia dogmatyczna
464. NAUMOWIĆ Teresa Jadwiga, *Dzieje Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny w Archidiecezji Wileńskiej (na terenie Litwy) w latach 1946-2000*, Promotor: ks. dr Adam Szot, Historia Kościoła

IV. PUBLIKACJE
PAPIESKIEGO WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO W WARSZAWIE
SEKCJA ŚW. JANA CHRZCICIELA
WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA TEOLOGICZNEGO

I. Rozprawy naukowe – *Warszawskie Studia Teologiczne* – Nowa Seria Wydawnicza

1. Ks. Stanisław WARZESZAK, *Odpowiedzialność za życie. Próba zastosowania w etyce życia Hansa Jonasa zasady odpowiedzialności*, WAW 2003.
2. Ks. Wojciech BARTKOWICZ, *Wolność jako problem graniczny filozofii i teologii. Studium z (meta) teologii moralnej*, WAW 2004.
3. Ks. Krzysztof BARDSKI, *Słowo oczyma gołębiczy. Metodologia symboliczno-allegorycznej interpretacji Biblii oraz jej teologiczne i duszpasterskie zastosowanie*, WAW 2006.
4. Ks. Maciej ARKUSZYŃSKI, *Wzór życia chrześcijańskiego w objawieniach z Medziugorja (1981-2008)*, WAW 2008.
5. Ks. Stanisław WARZESZAK, *Etyka odpowiedzialności za życie. Studium analityczno-krytyczne bioetycznej myśli Hansa Jonasa*, WAW 2008.
6. Ks. Krzysztof BARDSKI, *Lektyka Salomona. Biblia – symbol – interpretacja*, WAW 2011.
7. Izabella SMENTEK, *Eschatologia trynitarna. Prawda o Trójcy Świętej we współczesnej nauce Kościoła katolickiego jako punkt wyjścia eschatologii*, WAW 2012.
8. Ks. Piotr WALEŃDZIK, *Miejsce liturgii w nauczaniu pasterskim Kardynała Stefana Wyszyńskiego*, WAW 2012.
9. Ks. Rafał CZEKALSKI, *Paradygmat ekologiczny: kategoria kulturowo-cywilizacyjna czy też teoretyczno-poznawcza na przykładzie twórczości naukowej Henryka Skolimowskiego? Inicjatywa Praska 2014.*

II. Podręczniki

1. Ks. Tomasz STĘPIEŃ, *Antropologia filozoficzna*, WAW 2003.
2. Ks. Józef WARZESZAK, *Tajemnica Eucharystii*, WAW 2005.
3. Ks. Józef WARZESZAK, *Człowiek w obliczu Boga i pośród stworzenia*, WAW 2005.
4. Ks. Józef WARZESZAK, *Bóg Jedyny w Trójcy Osób*, WAW 2006.
5. Ks. Dariusz BARTOSZEWICZ, *Introdukcja biblijna*, WAW 2007.
6. Ks. Andrzej SANTORSKI, *Dar łaski*, WAW 2011.
7. Ks. Andrzej SANTORSKI, *Maryja i kapłaństwo*, WAW 2012.

III. Pomoce naukowe

1. Ks. Dariusz BARTOSZEWICZ, *Instytucje biblijne*, WAW 2003.
2. Ks. Rafał CZEKALSKI, *Personalistyczne podstawy wychowania*, WAW 2009.

3. Andrzej PERZYŃSKI, *The Christian Faith. Approaches to Theological Anthropology*, WTT 2012.

4. Ks. Rafał CZEKAŁSKI, *Implikacje etyczne teologii stworzenia*, WTT 2012.

IV. Źródła : Seria *Biblioteka Ojców Kościoła*, red. ks. Józef Naumowicz, Wyd. M.

Od 2000 r. (od tomu 13) wydawana pod patronatem WTT

V. Publikacje wydane we współpracy i poza serią

1. Zdzisława SPECHT-ABRAMIUK, *Słowo i miecz. Logos i etos dramaturgii Karola Wojtyły – Jana Pawła II*, Instytut Papieża Jana Pawła II 2012.

2. Ks. Tomasz STĘPIEŃ, *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej św. Tomasza z Akwinu*, Warszawskie Towarzystwo Teologiczne – Inicjatywa Praska 2013.